

Snapseruten – Ny rute: Himmerland

Rundt om Himmerland langs fjord, skov og hede

Hvalpsund – Farsø – Løgstør – Aggersborg – Nibe – Aalborg – Rold – Hadsund – Mariager – Hobro – Klejtrup – Tjele – Bjerringbro – Viborg – Daugbjerg – Skive – Sundsøre

Turen kan indledes hvor som helst og ikke blot med udgangspunkt i Hvalpsund, som er valgt her.

Hvalpsund ligger på halvøen Lovns, tæt på Danmarks ældste stråttækte herregård, Hessel, der nævnes første gang i 1300-tallet.

På vej nordpå kan der foretages en afstikker til **Farsø**, hvor der bl.a. er en mindestue for den danske Nobelpristager i litteratur, Johannes V. Jensen, og hans søster, forfatteren og kvindesagsforkæmperen Thit Jensen.

Ertebølle på fjordkysten er internationalt berømt og har givet navn til en oldtidsperiode. Her er fundet køkkenmøddingelag fra perioden ca. 5.000 – 3.000 f.K., og på stedet er indrettet et museum.

På vej mod nord ad kystvejen ligger **Vitskøl Kloster** med ruinerne af det, Kong Valdemar den Store i 1158 ville gøre til Nordens største kirke. Vitskøl er et ”must” for alle, der interesserer sig for krydder-, læge- og snapseurter. Et besøg i klosterhaven giver mulighed for på nært hold at stifte bekendtskab med de fleste af de urter, bær og træer, der omtales på Snapseruten – foruden nogle hundrede flere. Vitskøl Kloster har opbygget en kopi af haven fra benediktinerklostret i den schweiziske by St. Gallen, og desuden er der en krydderurtehøve, en apotekerhave, en have specielt for blinde – og så selvfølgelig Snapsehøven.

Snapsehøven er den nyeste afdeling af Vitskøls klosterhave og indeholder 70 forskellige urter, placeret i smukke stenbede. Træer og buske, som bruges til snapsekryddring, er placeret i lidt større grupper på en græspløne.

Fra **Rønbjerg** Havn går der færge til **Livø**. Under overfarten kan der ofte ses sæler i farvandet, og øens uberørte natur (biler og hunde må ikke medbringes) og rige dyreliv gør den til et eftertragtet udflugtsmål. Den første weekend i august er Livø hvert år hjemsted for en jazzfestival. Livø er fredet som et enestående naturområde, og øen er ikke større, end at man kan spadserere rundt om den i løbet af en dag, og så endda nå nogle kryds ind mod midten med dens egeskov og store mængder af hindbær og brombær. På øens nordøstlige del ligger det markante hedeområde med enebærbuske stående som monumenter mod horisonten.

Løgstør (5.000 indbyggere) ligger, hvor det smalle Aggersund munder ud i Limfjordens store åbne vand, Løgstør Bredning, og byens historie er præget af skibsfart og fiskeri. Det gamle købstadsmiljø er bevaret i det hyggelige havnekvartier, og fra havnen er der indsejling til den fire km lange **Frederik den syvendes kanal**. Den blev indviet i 1861 for at føre skibsfarten uden om fjordens lumske grunde ud for Løgstør. En karakteristisk svingbro over kanalen blev restaureret i 1996, og ud for den ligger den tidligere kanalfogedbolig, som i dag rummer et museum. Der er minder om fiskeri og skibsfart på Limfjorden og museet har bl.a. en samling af karakteristiske både.

Fra Løgstør kan der tages en afstikker over **Aggersundbroen** til vikingeborgen **Aggersborg**. Da Kong Harald Blåtand opførte Aggersborg i år 980, var det Nordens største fæstningsværk. De 48 ens langhuse kunne rumme 5.000 mand. En del af den oprindelige ringvold, som har en diameter på 240 meter, er genskabt, og der findes en udstilling, der fortæller om vikingernes liv på Aggersborg.

Gennem endnu et hjørne af det smukke Himmerland når man frem til **Sebbersund**, som er endnu et vikingemindel. For 1.000 år siden mødte købmand fra England og Norge danske kolleger i Sebbersund. En udstilling på stedet fortæller om de hidtidige fund.

Nibe (3.000 indbyggere) var i Middelalderen et centrum for den nordeuropæiske fangst af sild og en frodig handelsby. Da Vesterhavet i 1825 definitivt gennembrød Agger Tange, ophørte de gyldne sildetider i Limfjorden. Nibe er en hyggelig by med gamle huse, snævre gader og en livlig lystbådehavn. I den sengotiske **Nibe Kirke** er der smukke kalkmalerier, et rigt inventar og som kirkeskib en sildekåge. Den anden weekend i august hvert år er Nibe hjemsted for en af Limfjordslandets traditionsrige folkefester, **Sildemarkedet**.

Hvis **Aalborg** er turens næste mål, kan man på vej mod byen opleve langdyssen **Troldkirken** (skiltet frakørsel ved Sønderholm). Det 4.000 år gamle gravmæle er 50 meter langt og omgivet af 47 randsten.

I Aalborg er **Sprittfabrikken** et besøg værd. Sprittfabrikken blev indviet i 1846 og her blev Aalborg Taffel Akvavit produceret første gang samme år. Produktionen på Sprittfabrikken består hovedsagligt af akvavit, snaps og bitter, men også vodka og finsprit fremstilles her. Der er mulighed for rundvisning på fabrikken med personlig guide, der består af en præsentation af virksomheden, rundvisning i produktionen, et besøg i akvavitmuseet inkl. en smagsprøve samt mulighed for at handle i museets butik. Rundvisninger efter aftale.

Ved Øster Hornum sydvest for Aalborg ligger **Frendrup Nihøje**, en højgruppe fra bronzealderen med en fantastisk udsigt.

Når motorvejen er passeret, følges den gamle landevej mod syd til Thingbæk Kalkminer. Minegangene rummer originale gipsmodeller af nogle af billedhuggeren A.J. Bundgaards kendteste værker, bl.a. Gefion springvandet og Cimbrertyren.

Ved Rold Storkro, lidt sydvest for Thingbæk Kalkminer, er der indgang til **Troldeskoven** med de forkrøblede egetræer. I gamle dage valfartede folk til skoven for at trække deres syge børn gennem "øjetræerne" eller for at blive beskyttet mod f.eks. engelsk syge.

Gennem den smukke hulvej kommer man til **Rebild** med de bakker, der er kendte som dansk-amerikanernes nationalpark.

Via Skørping går turen ind i **Rold Skov**, der med sine 6.400 hektar er Danmarks største. Det første stop kan være **Den Jyske Skovhave**, der blev anlagt for snart 60 år siden og rummer alle danske træarter og mange udenlandske. I nærheden ligger Himmerlands største sø, **Madum Sø**, der er et udmærket badested.

Lidt længere mod syd viser et skilt til **Store Blåkilde**, den mest vandrige af skovens mange kilder. Fra et tre-fire meter dybt krater bobler der på et døgn ca. 30 millioner liter krystallkalt kildevand op af jorden med en konstant temperatur på 7,5 grader.

Herregården **Willestrup** ligger mellem Møldrup og Astrup. Den er opført 1538-42, omgivet af voldgrave og har en smuk barokhave med springvand, turneringsplads, skulpturer og store rosenbede.

Ved **Mariager Fjord** ligger byen **Hadsund** omgivet af fjord og store skovområder. I Hadsund finder man en af Danmarks flotteste gågader prydet med vandkunst og skulpturer.

Sydvest for Hadsund ligger **Mariager**, også kaldet "Rosernes By", der er en af Danmarks mindste købstæder. Indtil omkring 1410 var Mariager blot et lille fiskerleje og færgested på vejen mellem Randers og Aalborg. Birgittinerklostrets grundlæggelse i ca. 1446 betød en voldsom opblomstring af handel og håndværk, og gav Mariager sine købstadsrettigheder i 1592.

Længere mod sydvest findes byen **Hobro**, der er en af Nordjyllands ældste købstæder. På havnen i Hobro mødes nyt og gammelt, og området er en blanding af historie, atmosfære og kultur. De gamle pakhuse og historiske bygninger på sydkajen huser i dag caféer og restauranter, mens nordkajen stadig anløbes af fascinerende fragtskibe fra den store verden. Nord for Hobro ligger **Bramslev Bakker**, der er et enestående fredet naturområde med masser af muligheder for naturoplevelser. Det er f.eks. muligt at køre helt ned til fjorden for at fiske eller bade.

I **Klejtrup** kan man bl.a. opleve et særpræget verdenskort. Her kan man springe fra det ene kontinent til det andet, opbygget af jord og sten ud i Klejtrup Sø af dansk-amerikaneren Søren Poulsen fra 1944 og 25 år frem.

På vej mod Viborg ligger **Tjele Langsø** og **Tjele Hovedgaard**. Den trefløjede herregård fra 1500-tallet er gjort kendt i litteraturen af så forskellige forfattere som H.C. Andersen, J.P. Jacobsen og St. St. Blicher.

Sydvest for Ørum ligger **Viskum Snaps**, der er et ”must” for alle, der er interesseret i krydder- og snapseurter. Her udvikles og sælges mange forskellige snaps, og man kan købe både opskrifter, urter, glasflasker m.m. Mulighed for rundvisning i krydderurtemarken og/eller urtehaven med omkring 80 urter, der anvendes til kryddersnaps samt foredrag om snapsens kulturhistorie.

Fra Ørum kan der tages en afstikker til **Bjerringbro**, der ligger ved Danmarks største å, Gudenåen. Sydvest for byen er åen ved **Tange Sø** opdæmmed til landets største vandkraftværk, Gudenå-centralen. Værket forsyner 2500 husstande med elektricitet, og i hovedbygningen er indrettet et af Danmarks mest spændende, tekniske museer.

Via Rødkjærbro til **Dollerup Bakker**, et af Danmarks smukkeste naturområder. Her og på **Stanghede** er der en mangfoldighed af de urter og bær, der sætter smag på snapsen. Ved **Hald Sø** ligger Hald Hovedgaard. Den nuværende hovedbygning fra 1789 er nummer fem i rækken af bygningsværker. Fra hovedgården fører stier langs søens bred til de mange historiske minder.

Fra de historiske egeskove ved Hald Ege kan man tage en afstikker ind til domkirkebyen **Viborg**, der har en central placering i Danmarks historie. Fra år 1027 til 1655 blev alle danske konger hyldet på byens ting.

Viborg (41.000 indbyggere) er en hyggelig, stor by med mange små gader og gamle, velbevarede huse. Oplev **Latinerkvarteret** omkring Sct. Mogens Gade og Klosterhaven op til Kompagnistræde, en have omgivet af et stengærde og med en spændende samling af bl.a. læge- og krydderurter.

Byens første domkirke blev opført i 1100-tallet, og granitsten fra den er anvendt til genopførelsen (1864-76) af den nuværende **Viborg Domkirke** på det gamle fundament. I begyndelsen af 1900-tallet udsmykkede maleren Joakim Skovsgaard og flere andre kirken med 51 bibelske motiver. På væggene frescomalerier og i loftet oliemaleri på mahogni.

Vest for Viborg ligger Kongenshus Mindepark. For blot 150 år siden var 1/3 af Jylland dækket af hede. I dag er størstedelen opdyrket, men i Kongenshus Mindepark er 1.200 hektar oprindelig hedelandskab bevaret og fredet til minde om de pionerer, som fortrængte lyngen og skabte landbrugsjord. På den vidtstrakte hede kan der indsamles mange urter og bær, f.eks. røllike, tormentil, pors, timian, perikon, revling, tyttebær og enebær.

Mellem byerne **Mønsted** og **Daubjerg** ligger et vidtstrakt net af underjordiske kalkminegange. Der er adgang til nogle af dem fra begge byer.

Turen fortsætter mod nordvest og langs **Hjarbæk Fjord** til **Ørslev Kloster**, oprindeligt et Benediktinerkloster fra det 13. århundrede, men senere kraftigt ombygget omkring år 1700. Den delvist romanske kirke er i dag sognekirke.

Skive (19.000 indbyggere) er endnu en af de smukke, historiefyldte købstæder ved Limfjorden. Herregården Krabbesholm med hovedfløjen fra 1560 ligger placeret midt mellem fjord og skov og er i dag en af Danmarks mange højskoler. I **Vor Frue Kirke** er der velbevarede kalkmalerier.

Ved **Breum**, nord for Skive, ligger **Jenle**. Her levede forfatteren Jeppe Aakjær, som mere end nogen anden skildrede folkelivet og sindet i denne del af Jylland. Jenle står i dag som et levende minde om Aakjærs litterære produktion og hele liv.

På vej mod **Sundsøre** ligger ruinerne af **Grinderslev Kloster** fra det 12. århundrede. Af klostret er nu kun kirken tilbage. Den nuværende hovedgård er fra 1880.

Fra Sundsøre kan man tage færgen over til **Hvalpsund**, og man er nu tilbage ved udgangspunktet.